

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 27 Juny de 1915.—Núm. 101.

La campanya sobre l'augment del gas

LA UNIÓ FA LA FORSA

Queda demostrat una vegada més, que quan un poble vol, obté lo que desitja, sobre tot si la raó l'acompanya i si en els procediments procura emprar els medis que li donen el dret i la justícia, no arribant a les estridències fins i tan que hagi fet us de tots aquells, demostrant consciència plena dels seus deures i una capacitat per a governar-se que l'enlaira davant dels poders i dels demes pobles, per a fer-se respectar com se mereix.

Tarragona, podem dir-ho ben alt, prescindint de modesties, d'ensà de uns anys ve demostrant reunir aquestes qualitats, i si no n'estavem prou convençuts, si per cas hi quedava algun rezel, acava de donar el que'n podriem dir un últim exemple, amb la campanya sostinguda contra el Gasómetro Tarraconense.

La gran victòria obtinguda en aquest afer es deu, en primer terme, al nostre digníssim «Centre Industrial», que fou qui remogué l'assumpte per compte propi amb una altesa de mires i serenitat de conducta digne de tota lloansa, no demanant l'apoi de les demes Entitats i Corporacions, encare que a n'aquestes les afectava tant o més que als mateixos industrials perteneixents al Centre, fins que a la petició atentament formulada al Gasómetro Tarraconense vingué una contestació que, mes que com a tal, se considerà una falta de cortesia i un insult a l'Ajuntament i a la ciutat tota.

Aleshores fou quan el «Centre Industrial», obrant amb plena consciència del seu deure, cregué oportú cridar a les demes Entitats puix que no's tractava ja de interessos materials, sinó de lo que deu passar per damunt de tots aquests, es tractava de la dignitat de tot un poble que's veia escarnit per una Entitat, a la que el Centre se li havia dirigit amb el llenguatge que imposen la cultura i civisme, contestant aquella amb un altre ben impropia de una col·lectivitat i de individus que's precien de reunir aquestes qualitats.

A la crida del «Centre Industrial» correspongueren, com no era menys d'esperar, totes les Entitats amb el nostre Ajuntament al davant, qui donà un exemple digníssim, puix que en la sessió en que's tractà aquest assumpte, amb una unanimitat absoluta, prescindint de colors polítics, de interessos particulars i de personalismes, s'aixecaven a defensar els drets dels interessos que els hi son confiats.

Devant de aquesta unió de les Corporacions totes, respongué el poble tarragoní com un sol home, posant-se al costat d'elles i disposat tothom a arribar fins aont convingués en el sacrifici, per a obtenir una reparació. Aquesta ha vingut ja, havent acordat el Gasómetro Tarraconense el suspendre l'aplicació de l'augment del 50 per cent sobre el preu del gas, que tenia projectat.

Es tota una victòria.

I ara no volem acabar sense fer-hi avans unes consideracions. A que's deu aquest èxit? Primerament a les col·lectivitats que, de uns quants anys a n'aquesta part van desenrotllant-se a nostra ciutat, sinó amb una vida exuberant, lo suficient forta per a anar obtenint grans beneficis per Tarragona i per les classes que representen.

I en segon lloc, perque quan de coses de la ciutat se tracta, es prescindeix de que vulga ésser tal o qual partit polític, sinó que son tots units que volen somar-se a obtenir l'èxit, demostrant aixó que els

partits polítics de nostra ciutat van també capacitant-se en el seu exercici.

Conseqüències de aixó les poden treure ben bones els nostres ciutadans, sobre tot aquells que tranquil·lament resten a casa seva, sense perteneixen a cap Entitat, demostrant-los-hi aquestes campanyes ben clarament que si tots fessin com ells, no's guanyarien, i per tant si comprenen com deuen defensar els seus interessos es precis que cada hu se allisti a n'aquestes Entitats, els industrials dins al seu Centre Industrial, i cada hu a la política que li siga més afina als seus ideals, per a defensar honradament les seves conviccions i els drets de la ciutat el dia que convingui, que per a fer aixó últim, ja'ns trovarem quan siga menester, com venim fent-ho d'uns anys ensà.

Es precis, doncs, sostindre i predicar que LA UNIÓ FA LA FORSA.

* * *

Es amb molt gust que publiquem un atent B. L. M. que'l president del «Centre Industrial» ens ha remès, comunicant-nos la bona nova d'haver-se sospès l'augment del preu del gas.

RENOVACIÓ, en aquest assumpte, ha defensat els interessos de la nostra ciutat com en altres ocasions aixís mateix ho ha fet i seguirà fent-ho, per ésser un deure de tot bon tarragoní el defensar a Tarragona.

Ens alegrèm sincerament d'aquesta solució, i felicitem a tots els que hi han intervingut.

Veus-aquí la nota que ens ha dirigit el president del «Centre Industrial», nostre bon amic l'Eliseu Ponz:

«El Presidente del «Centro Industrial» B. L. M. al señor Director de RENOVACIÓ y tiene la satisfacción de comunicarle, en el momento de haberme sido notificado oficialmente por el señor Administrador del Gasómetro Tarraconense y confirmado por el señor Gobernador, que ha sido suspendido por aquella entidad el acuerdo de aumentar el precio del gas, asunto que motivó la campaña emprendida por el «Centro Industrial» y en la que nos ha prestado su valiosa cooperación el periódico de su digna dirección.

No podemos menos de felicitarnos por el éxito alcanzado en tan noble y justa acción de ciudadanía colectiva emprendida y aun más por la moralidad y enseñanzas que deben deducirse del caso.

D. Eliseo Ponz Massagué aprovecha gustoso esta ocasión para ofrecerle el testimonio de su más distinguida consideración y aprecio.

Tarragona 23 de Junio de 1915.»

Lletres a Joan Poble Bó (*)

Germanofilia republicana

Abans de començar, vull fer-te, amic llegidor, una petita advertència. Ja hauràs vist que les lletres a Joan Poble han sofert una interrupció, en la seva aparició periòdica. La culpa es tota meva. Quifers ineludibles varen privar-me d'escriure i avui

(*) Essent aquest l'últim article que'l nostre col·laborador Sr. N. publica de la sèrie de les seves *Lletres a Joan Poble Bó*, en el número vinent començarem a replicar-hi en lo que discrepem de lo que ell afirma, no havent-ho fet mes prompte per volguer esperar que'l Sr. N. acabés de donar a llum tots aquests articles que'ns havia promès.

torno a agafar la ploma, confiat en obtenir de la teva benevolència, el perdó del meu retràs.

Amic Joan: Manifestes desitj de que acabem de discutir, en aquestes lletres, les coses de la guerra; pero dius que voldries que jo parlés, una mica, sobre la suposada incompatibilitat de las idees germanòfiles i republicanes. Com que estic completament d'acord amb tu, vull tractar aquest assumpte en la present lletra, la darrera, i deixar una discussió inútil, car no ens entendriem mai.

Es diu efectivament, per molts, que no pot ser ésser germanòfil i al mateix temps republicà; pero no et sembla a tu, que aixó es molt semblant amb alló que diuen de que un no pot ser catòlic i republicà? Jo crec que ens trovem aquí, davant de un cas d'intransigència, i vaig a dir-te per qué.

No podem ser germanòfils, diuen molts republicans, perquè Alemanya es l'ofegadora de les llibertats, es la nació imperialista, i som partidaris dels Aliats (amb Anglaterra al davant), perque defenden el dret atropellat, per l'imperialisme teutó.

Lo que mes m'extranya es que els nacionalistes, participin d'aquestes idees. Diuen imperialista a Alemanya, que es un imperi *federal*, que admet dintre del seu territori, les tres *repúbliques* d'Hamburg, Lubeck i Bremen, que's governen amb una *autonomia*, tan amplia, que fins tenen parlament apart, i diuen llibertadora a Anglaterra, que fins ara ha ofegat amb sang, les tendències *autonomistes* d'Irlanda. Jo et dic, amic Joan, que no entenc aquest nacionalisme, que proclama la raó de potències centralistes, contra nacions aon domina l'autonomia.

Si parlem de nacionalitats desfetes (el cas Belgica), no podem tampoc proclamar la raó d'Anglaterra, que desfé aquelles glòries repúbliques de l'Orange i Transvaal, amb mes crudeltat i menys motius.

No podem tampoc parlar de idealismes, perque aquesta es una guerra grossera; una guerra d'ambicions comercials, de tal forma, que el resultat no portarà cap benefici pels ideals, axis es que res té que veure la idea republicana, tota idealitat, amb les simpaties als beligerants, *que lluiten en aquesta guerra bàrbara*.

¿Sabs d'aon he tret les paraules darreres d'aquest paragraf? D'un periòdic republicà, que deia que la guerra era una barbarie, i volia que triomfessin els aliats, sense veure que qui guanya una lluita bàrbara, es perquè es mes bàrbar que'l seu contrincant.

Lo que si et dic, amic Joan, es que estic horritzat d'aquesta guerra (aon ens hi ha portat la política traïdora d'Anglaterra), i fora de desitjar, qu'acabes d'una vegada, en benefici de les mares que ploren, que son mes dignes d'ésser tingudes en consideració, que totes les ambicions imperialistes i comercials.

Sabs que sempre es amic teu,

N.

Una nova revista

Gil Blás

¿Per temperament d'artista? ¿Tal vegada amb l'intent de plagiar a n'aquests erudits joves, nou planté del camp dels literats que amb melenes sota'l xamberg i la pipa encesa deambulen esma-perduts per entre les incontables parades de llibres vells que s'asseuen damunt del famós pon d'Orsai a Paris

buscant, durant les delicioses tardes boiroses, una obra nova que'ls instigui a la lectura...; una obra vella qu'els mogui a la veneració...?

Rés d'aixó! Senzillament, per temperament de lectors, es que a diari ens 'aturem a badar a n'els kioscos de la Rambla tafanejant les obres i revistes en busca de quelcom de nou que'ns agradi.

A n'ells, hi trovem sovint publicacions noves, la majoria de les quals, resten en vida dos o tres números; moltes altres una trentena; i unes poques, poquíssimes, arriben a l'any de vida. A n'aquest espai de temps no creiem que hi arribi *Gil Blás*, nova revista, i quina troballa hem fet aquesta setmana.

Sentiment per a ell? ¡No! Ens atrevim a dir que anem a sentir alegria en el moment en que aquest *Gil Blás* madrileny, —volem creure'l imitador del popular parisenc del mateix nom—, deixi d'existir. En ell hi guanyarà la cultura nacional.

Una revista mes... Una revista mes feta a Madrid i, per consegüent, una revista mes, salvant honroses excepcions, —entre elles la revista *España*— al servei de la incultura nacional, del rebaixament de la raça i del descrèdit periodístic o revister d'Espanya.

Heus'aquí un número d'ella agafat al etzar...; es el número 5:

Plana de coberta: un gran retrat d'una còmica rusa. Dintre: interviu de *Colombine* amb aquesta còmica. Enraonen d'Espanya; la còmica es una apassionada dels balls gitanos i una ferventa adoradora de la *fiesta nacional*, idolatrant a *Joselito* i a *Belmonte*. La escriptora culta i refinada *Colombine* també, també està entusiasmada per la *fiesta de España*, el seu *santo* es *Joselito el niño sabio*. En la pàgina que segueix; un article kilomètric de *Los toreros y la afición: Joselito el sabio*. Un altre article demanant la creació d'un exèrcit de 200.000 homes per a defensar a Espanya. Un folletí; un article de *Còmicos y danzantes*; la *miscelánea*, dos o tres articles literaris de poca monta, i uns dibuixos representant l'un, *un coleo*, i l'altre un *maleta "fuera gente"*.

Aquí està, de cos present, una nova revista que per lo vist feia tanta falta a Espanya que fins ha degut fer-se realitat... i Espanya, l'Espanya de Madrid, estarà de en-hora-bona, puix que la xuleria nacional té un nou orgue en la premsa...

A l'hora aquesta en que la Humanitat viu un moment de tragèdia universal, no deix de consolar l'apariació a la capital d'Espanya d'una revista *castizamente española* amb sa secció de *toros y toreros*, l'orgull nacional. A l'hora en que Catalunya llença als quatre vens les noves orientacions de la benemèrita Unió Catalanista per a la redempció del poble i l'enlairament de la raça, no deix d'ésser un goig veure que a Madrid redempten a Espanya oferint per cinc centims una nova publicació il·lustrada, amb setze pàgines; medi el mes eficaç per a fer descendir fins al poble de mes avall la biblia cívica que deu ésser llur salvació, amb les glorioses doctrines de *Cúchares* i de la *Pastora Imperio*...

Heus'aquí l'ideal del *Gil Blás* espanyol: fer un poble de toreros, gitanos *que ballin* i comics, i després, treure dos cents mil homes joves d'allí on siga... del camp, de la fàbrica... d'allí on siga, per a defensar a n'aquest poble.

¡I després parlarán del separatisme...!

◆ ◆ ◆

Mancomunitat de Catalunya

Concurs per a la construcció de quatre edificis escolars en pobles petits

Complint l'acord pres en sessió de 19 de maig últim pel Concell Permanent, es construirán amb caràcter d'assaig els 4 projectes de edificis escolars comanats pel Concell d'Investigació Pedagògica, un d'ells es un municipi de la província de Barcelona, un altre en un de la de Girona, l'altre en la de Lleida i un altre en la de Tarragona, sempre que hi hagi sol·licitants en condicions, encarregant la peda-

gogia, decoració i moblatge al dit Concell d'Investigació i la direcció de les obres al respectiu autor del projecte, ço és:

Projecte N.º 1. Arquitecte D. Adolf Florensa.—Escola unitaria bisexual per a 33 alumnes. Planta baixa, amb cambres d'aire sota el paviment i damunt del sostra, contenint un vestíbol, una aula, dos W. C. per a nois i 3 per a noies, galeria en dues carés de l'edifici i pati voltant el mateix. Pressupost 12.287,22 ptes. com a valor de construcció amb el 14 per cent adicional fa pujar el pressupost de contracta a 14.007,52 ptes. i augmentant un 10 per cent per a moblatge, el cost total resulta 15 409,27 pessetes.

Projecte N.º 2. el mateix Arquitecte Sr. Florensa.—Escola unitaria per a 60 alumnes (bisexual o mixte com l'anterior o també pàrvuls, nens o nenes). Consta d'aula, sala de treballs manuals, galeria, despatx del mestre o mestressa, vestíbol amb guarda robes, excusats per a nois o per a noies i un pas rampa al pati circumdant. El pressupost de construcció de ptes. 21.578,95 es converteix amb el 14 per cent adicional en 24.600 ptes. i calculant per a moblatge un 10 per cent, el cost total puja a 27 060 pessetes.

Projecte N.º 3. Arquitecte D. Antoni de Folguera.—Escola en planta baixa, de dues aules, de 42 alumnes cada una, conforme el mètode Montessori, sala de treballs manuals, vestíbol, sala de professors, lavabos i dos W. C., reformat els quals pot l'edifici també servir per a escola de nois i escola de noies. Son preu de 24.949,15 ptes. fa, amb el 14 per cent adicional, un pressupost de contracta de 28.622,03 ptes. i ajuntant-hi el 10 per cent convencional de moblatge dóna un cost total de 31 484,23 pesetas.

Projecte N.º 4. Arquitecte D. Francesc de P. Nebot.—Consta de una planta baixa i d'un pis a propòsit per a una escola de 60 nois i 60 noies. A peu pla, aula dels nois, sala de treball, saleta del mestre, lavabos, guarda robes i excusats, i al primer pis l'aula de les noies, terrat amb pèrgola que pot servir de cosidor i per a recreació, lavabos, excusats i despatx de la mestressa, qual que abaix. El preu de construcció és de 19.826,50 ptes. el de subasta 22.602,30 ptes. i afegint l'amoblament 24 862,52 pessetes.

Els dits quatre models d'escoles, que estan de manifest a les oficines de la Mancomunitat, seran construïts segons les necessitats de les poblacions, l'utilitat immediata que dels edificis i a dret a esperar i l'ajuda que els pobles prometin en virtut del present concurs, que és el primer pas per a resoldre el problema magne de la construcció escolar a Catalunya, comencan pels pobles decens reduït, que són els que majors dificultats troben en l'edificació de escoles públiques, higièniques, modernes i conforme a les exigències de l'actual pedagogia.

B A S E S

Primera.—Essent els edificis que ara es proposa construir la Mancomunitat de Catalunya per a pobles d'un sol mestre i d'un cens escolar de 33 a 60 alumnes (projectes 1 i 2 i per a pobles amb dos mestres i amb un cens de 60 nois i 60 noies de 6 a 12 anys, o barris on visquin 84 alumnes del mateix sexe (projectes 4 i 3) poden unicamet atmetre's a concurs els municipis d'aqueixes condicions procurant cada sol·licitant indicar quin model creu més convenient a les circumstàncies de la localitat.

Segona.—Es condició indispensable la cessió gratuïta dels terrenys, en punt ben sà, a les afores i immediat al nucli de població, lluny de femers, corrals, cementiris, i llocs els aires mefítics dels quals perjudiquin la salut dels escolars, d'una extensió mínima de 250 metres quadrats d'un nivell pla o lleugerament pendent, quan es desitgi el projecte N.º 1; d'uns 500 metres quadrats quan es tracti del projecte N.º 2.º; d'uns 700 quan se tracti del 3 i d'uns 1000 quan se tracti del projecte N.º 4. Al compromís obligat de cendir el solar, les dimensions i emplaçament del qual cal descriure, cada municipi afegirà l'altre ajuda que pugui oferir: pecuniària, de quantitat fixa o de determinat tant per cent de la construcció, de materials, jornals, etc.

Tercera.—Els municipis sol·licitants haurán d'

acreditar que estan al corrent de pagament del contingent exigible per les respectives Diputacions a que corresponguin.

Quarta.—Els sol·licitants descriuran també les condicions de l'escola actual, si la posseeixen, certificant al mateix temps el cens escolar o nombre de nois i noies de 6 a 12 anys, període d'ensenyança obligatoria, comptant els matriculats actualment a les escoles i els que per qualsevol causa no hi assisteixen.

Quinta.—El Concell Permanent es reserva el dret d'acordar la construcció dels models indicats d'escoles, segons cregi més convenient als supremes interessos de l'ensenyança, podent al dit efecte assessorar-se de quantes circumstàncies concorrin per al major bé i profit per l'obra educativa a que els edificis es dediquen.

Sexta.—Les instancies detallades de conformitat a les bases transcrites, haurán d'ésser adreçades pels Alcaldes al President de la Mancomunitat de Catalunya per tot el 14 d'agost vinent a les vuit hores del vespre.

Barcelona 17 de juny de 1915.

◆ ◆ ◆

Els espanyols fusellats a Liege

El nostre estimat confrare *La Publicidad*, ha publicat les següents ratlles comentant l'indemnització acordada per a les famílies del cinc espanyols fusellats pels alemanys, a la ciutat belga:

«El ministro de Estado ha comunicado a la Prensa la nota, que ya conocen nuestros lectores referente a la indemnización acordada por el Gabinete de Berlín a las familias de los cinco españoles fusilados en Lieja, Jaime y Antonio Oliver Rullan, Juan Mora, José Niell y Jaime Llabres.

Dicha nota constituye una demostración más del menosprecio que al actual Gobierno merecen la vida y los intereses de los súbditos españoles.

La cantidad global «donada», así se desprende de la nota oficial, como indemnización a las familias de las víctimas, es de 182 mil marcos, suma que el Gobierno alemán «estima equivalente» a 227,562 francos. Esta sola apreciación, si bien de detalle, constituye ya un desenfado intolerable. El valor del marco no es hoy con relación al franco, de 1'25, sino de 1'10, de suerte que 182 mil marcos no valen 227,562 francos, sino 190 mil escasamente.

En cuanto al importe de la indemnización constituye un verdadero sarcasmo.

Deducida la indemnización de la tienda de Jaime Oliver valorada en 57.562,50 francos, restan, aun aceptando el caprichoso cambio fijado por el Gobierno alemán, 170 mil francos, como indemnización de la vida de cinco personas.

Antes que aceptar esta caridad el Gobierno español, debía por propia dignidad, tomar a su cargo la indemnización de las familias de los fusilados en Lieja.»

◆ ◆ ◆

En Blasco Ibañez a Barcelona

Amb l'anada del insigne escriptor valencià Blasco Ibañez a Barcelona, s'han posat de relleu una vegada més les ventatjes de una mal entesa política neutralista (?) a la espanyola. Si, a la espanyola, puix que solsament la entenen a sa manera en Dato i demés comparsa, deixant que quatre gats, quatre perduts, quatre cridares imposin amb la amenaça de una guerra civil, se conservi això que'n diuen la neutralitat i s'aprofitin per a fer de les seves, actuant de matons i posin en ridicol, en un mal paper, a una ciutat, a una regió, a Catalunya, a nosaltres catalans, quin amor per al progrés i a la vida de les petites nacionalitats ningú ne pot dubtar.

Lo succèit el passat diumenge a Barcelona i quin responsabilitat deu caure de plè demunt les autoritats barcelonines, fou vergonyós en tots concep-

tes. Sense que ningú hagi parlat de rompre la neutralitat, pel sol fet de fer pública la simpatia de cada ú en favor de una part dels beligerants, simpaties que senten la major part dels ciutadans concients i que tenen sentit comú, un paperot titulat orgue dels jaumins, amb una impunitat extraordinària, fa durant una setmana campanya insidiosa per a excitar les passions dels seus correligionaris, els hereus de Savalls i de Cucala, fent l'apologia del crim i exaltant els sentiments matonescs del requeté. I aquesta campanya, feta amb tot descaro, amb un cinisme repugnant, les autoritats la consenten.

Ils resultats no's feren esperar, puix que un centenar de individus, acostumats a la emboscada i al crim, se situaren al moll ont desembarcà Blasco Ibañez i amparats per la policia feren tot quant pogueren... no havent-hi hagut un dia de sang mercès a la serenitat dels amics del insigne literat. Malgrat això, hi hagué quiscunes corregudes i perque no hi pogués mancar també se registrà un tret.

Jornada com la del diumenge passat no deuen consentir-se se repeteixin, encara que les autoritats ho manin. Blasco Ibañez vol, com nosaltres, la neutralitat, empró desitja el triomf de França i voldria —ell— qu'Espanya sense agafar les armes, dongués a aquestes nacions que lluiten per la llibertat i pel dret l'apoi moral, el servei que sense fer-nos mal, pogués afavorir-les. Es per xó que'l Govern s'oposa a la celebració d'actes i en canvi autoritza el que surtin al carré policies i carlins junts?

Com sigui que les garanties constitucionals no han sigut sospeses, pot, doncs, manifestar-se públicament el pensar de cada u. Per qué, doncs, prohibir als republicans surtin a rebre al il·lustre literat i en canvi tolerar que'ls carlins, formats, armats, s'esperin al moll des de les primeres hores del matí?

Heus aquí una bona imparcialitat consentint-ho tot als de la dreta i als de la esquerra rés, absolutament rés.

Continuant aixís, suprimint mitings, perseguint a la premsa, no's pot pas seguir. Es menester passar per demunt de tot per a fer prevaldre nostres drets de ciutadans.

X.

Galeria de catalans il·lustres

Ahir, dissabte, l'Ajuntament de Barcelona devia celebrar una solemne sessió, a les nou i mitja de la nit, en el Saló de Cent de les Cases Consistorials, amb l'objecte de col·locar en la Galeria de Catalans Il·lustres els retrats de donya Maria Josepa Massanés, don Ramón Batlle i Ribas, don Miquel Biada i Buñol, llegint-se les respectives biografies per donya Dolors Moncerdà Vda. de Macià, don Francesc Martí i Bech i don Manuel Guanyabens.

L'Exposició Estivill (REUS)

Hi han coses en el mon, de les quals l'ànima en té tants bons records, tant belles impressions, que per ella mai esdevenen velles; sempre semblen presents, mai son *ahir*, sempre son *ara*: entre aquestes impressions jo hi compto la de l'Exposició Estivill que tingué lloc ara fa un mes en el Centre de Lectura de la veïna ciutat de Reus.

En Ricard Estivill és un xicot amable, franc, sincer, d'un sentiment artístic elevat, i com tothom sab que tals pares tals fills, els quadros de l'Estivill deixen la mateixa impressió de franquesa i sinceritat en la narració del paisatge, tot mediant una tècnica perfecte.

L'Estivill es el deixeble estimat del gran Mir i com a tal un devot fervent del seu mestre qui li ha encomanat la seva poesia dels paisatges. Aixís doncs, no cal dir que tots els quadros del que'ns ocupa son verdaderament tot un tractat d'estètica, tot poesies del color.

Els que mes me plagueren foren *Afores i Primavera d'Aleixar*, *l'Hort den Pamies* junt

amb *Corral*, *Aleixar* i *Eucaliptus*, tots ells de gran calitat.

En alguna nota de color hi dona un caràcter propi, es a dir, quelcom de nou que no ho ha après, que ho sent i ho crea... no li vull donar cap concell a l'Estivill perque no'ls necessita i menys els meus, empró me sembla que si treballés envers aquest cantó seu, aquest cantó per ont ell crea, aixís com ara val com a mil, llavors jo crec guanyaria tres vegades més de lo moltíssim bé que ho fa ara.

No cal dir que tot Reus desfilà pèl Centre de Lectura: be s'ho mereix l'Exposició, car estic segur de que es dels primers de lo millor que allí s'ha vist.

Desitgem i augurém grans éxits en sa difícil i tant bellament començada carrera, al ensemps que juntem nostra coral felicitació a les moltes que ha rebut l'artista.

S. G.

Cançó de lluita

Llaura, llaura, bon company,
que la terra és nostra amiga
i encoratja a la fadiga,
com allunya el desengany.

Solca amb la rella el vell camp
freturós de nova vida,
que la sava beneïda
matarà d'arrel l'agram.

Escampa arreu la llevor
per endolcir tanta aspresa
com troba la teva empresa
regada amb el teu suor.

Amb la força del teu puny
trasbalsa la roja plana,
la qu'explendorosa grana
quan arriba el mes de Juny.

Prepara el nou cup pel most,
que ompliràs de gota en gota,
trepitjant la vrema tota
tantost fineixi l'Agost.

Aigua i sol demana a Deu
desde l'Octubre a Desembre,
i quan s'acabi la sembra
dona descans al còs teu...

Llaura, llaura, bon pagès,
que'ls ocells a voladúries
retornant de les bosquíries,
la cançó també han après.

SALVADOR BORRUT I SOLER.

La crisi

El dimarts, el govern conservador que presideix el Sr. Dato, va plantejar la qüestió de confiança al rei, amb motiu del tremendo fracàs que ha sofert amb l'emprèstit de 750 milions, del que sols se'n ha cobert uns 80 milions.

La crisi aquesta vegada s'ha desenvolupat pacíficament, i, al final de la jornada, ni s'ha substituït a Bugallal, autor del projecte de l'emprèstit, ni ha alcançat aquest pas de la política la transcendència que de bon antuvi alguns havien afirmat que portava agermanada, englobant-hi fins altes qüestions internacionals.

Quedem, doncs, en que «todo està igual», i que aquest parentesi de la vida política espanyola, sols ha tingut efectivitat per a fer deixondir una mica, als ciutadans espanyols, ara que la calor ja apreta de valent...

De l'Ajuntament

Amb majoria de regidors i baix la presidència de l'Alcalde Sr. Prat, el divendres va celebrar la sessió ds segona convocatoria el nostre Ajuntament.

S'aprobà tota l'ordre del dia, menys un dictamen de la Comissió de Foment referent a les obres d'acabament del nou edifici mercat per lo que resta d'aquest any, qual dictamen torna a la Comissió per a que's rectifiquin els extrems rebutjats.

El Sr. Soler dona amplies explicacions respecte a la favorable solució que s'ha donat en l'assumpte del gas, demanant al Consistori que's remerci a tots

els elements que han intervingut en aquest assumpte, i d'un modo ben especial al «Centre Industrial», per haver sigut l'iniciador d'aquesta campanya contra el projectat augment del ja esmentat fluid, acordant-se així mateix.

Fora l'ordre del dia es presenten els informes de l'aigua del Mas Caballé, dictaminats pels senyors Turró, Agell i Almera, essent llegits, demanant els senyors Montserrat i Soler que passin a la Comissió d'aigües, per que aquesta cridi a tots els regidors per a assessorar-se ben be de tant important i debatut problema.

El senyor Virgili fa present de que aquesta reunió estigui assessorada per elements tècnics, a l'objecte de que entre tots se pugui fer una tasca ben meritoria en benefici dels interessos de Tarragona, contestant el senyor Alcalde que's procurarà atendre totes les indicacions que siguin del cas per a la consecució del fi tant desitjat per tots els tarragonins.

I res mes varen tractar els nostres honorables regidors.

NOVES

Es una llàstima que'l Sr. Governador hagi dimisit el seu càrrec, per efecte de la crisi, puix li hauriem posat en son coneixement que rara es la vegada que al «Coliseo Mundial» celebra una funció teatral i no s'acabi prop de les dues de la matinada.

Creiem que no'n devia estar enterat d'aquest abús el Sr. Governador, com tampoc s'enterra de quan un ciutadà espectador d'aquell local es presa d'un accident, al qui acudeixen a socorre tots els demés espectadors que's troben allí aprop, tots menys el Sr. Tudela, qui, apesat d'haver ocorregut un d'aquets cassos el diumenge darrer, casi tocant al palco qu'ell ocupava, seguia rient els xistos de les gracieses revistes qu'ens varen donar a conèixer la Xatart i en Montero...

Hem rebut la visita del nou confrare *Pedagogia Social* que veu la llum a Girona, quedant establert el canvi.

Els tres darrers quaderns publicats de la *Lectura Popular*, son els números 111, *Endavant les atxes*, den Joan Moles i Casas; el 112, *Poesies*, d'Angel Ruiz i Pablo; i el 113, *Dels anys de la Fàccia*, den Pere Aldavert.

Hem saludat a nostre estimat amic el diputat per Tortosa En Marcell Domingo, el qui va passar algunes hores a Tarragona, honorant amb sa presència el local de la nostra Unió Nacionalista Republicana.

Dels nostres estimats i bons amics Srs. Arana i Brú, acreditats esculptors-tallistes, hem rebut atenta tarja participant-nos el trasllat del seu taller al carrer de Mendez Nuñez, 6, qu'es el mateix lloc que ocupava la nostra Redacció.

Agraits a la atenció dels amics Arana i Brú, i no cal dir que'ls hi desitjem que'l nou local els hi pugui proporcionar un mes gros desinvolvement a la seva industria.

Imprempta de Llorens i Cabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

a domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro quimic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

CANAS

desaparecen en seguida con el Agua-perla LA VICTORIEUSE
 para teñir el cabello de *hermoso negro o castaño*. Es la mejor y
 más higiénica. No destiñe. Se puede rizar. Una operación dura
 varios meses. De venta en Tarragona, a 5 pesetas frasco, en la
 Ferreteria de **Matias Mallol**, calle San Agustín, 9 y Augusto,
 3.—Pidase prospecto.

IMPREMPTA

**Llorens
 i Cabré**

Fortuny, 4

TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companya de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companya de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companya de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 36

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9